

Mi történt a vakvilágban

Bemutatkozik a Vakrepülés Színjátszó Egyesület

A Vakrepülés Színjátszó Egyesület 1998-ban alakult látássérült fiatalok közreműködésével. Közel három éves előkészület után hazánkban - egyedülálló módon - először sikerült létrehozni egy, a sötétben zajló interaktív előadást, mely a közönség bevonásával játszódik. A teljes sötétségben a látáson kívül minden más érzékszervet maximálisan kihasználnak az előadások: hallás, szaglás, tapintás, ízlelés.

- "Az éjszaka tapintása" c. darabot 2001-ben mutatta be az egyesület a Fehérbot napja alkalmából - mondja Máj Kriszta művészeti vezető. - Ez a darab volt a "tanulóidő" is, hiszen teljesen új értelmezésben kellett színházat alkotni. A történet szerint egy fiú és egy lány szerelmét követi figyelemmel a közönség. Egy veszekedést követően a fiú elindul Görögországba - szerzetesnek állni. A lány (hugával és a közönséggel) követi őt Görögországba. Lehet hallani a busz hangját, megkóstolja a közönség a buszon osztott enni- és innivalót, valamint pihenésképp megállnak és táncolnak a sötétben, valamint a tenger illatát is érzik, mikor a görög partoknál ismét egymásra talál a szerelmes pár.

- A második darabra csak egy évet kellett szánnia a csapatnak: 2002 októ-

berében bemutatták a "Varázskert örökösei" c. zenés mesejátékot, melyet szintén sötétben ad elő a társulat.

A szerelmi történet érdekessége, hogy a látássérült színészek énekelnek a darabban, így alapját képezi a mű egy CD megjelentetésének is, mely az egyesület tervei közt szerepel.

Erre jó apropót is adna Máj Kriszta énektudása, aki a Vakvagányok c. film betétdalát is énekelte (amellett, hogy szerepelt is a filmben). Kriszta, aki foglalkozását tekintve angoltanárként dolgozik a Vakok Iskolájában, az egyesület művészeti vezetőjeként mozgatórugója a csapatnak. A színtársulat kizárólag önkéntesekből áll, hiszen azt a minimális bevételt, amely a jegyek eladásából befolyik, a terembérre, könyvelésre, szállításra és az egyéb kötelező egyesületi finanszírozásra költik. Rendszeresen járnak fellépni zenés produkcióval fesztiválokra, megnyitókra.

- Peter Shaffer angol drámaíró vígjátékát, a Black Comedy-t 2005 őszétől tűztük először műsorra. A darabot már világosan játssza a csapat - folytatja a művészeti vezető. A történet szerint a szereplők egy áramszünet miatt semmit sem látnak, a közönség viszont lát-

hatja őket.

E komédia egy örült este története. Brindsley, a nincstelen szobrász számára kiemelkedő nap a mai: ma este jön egy milliomos megnézni a szobrait, és esetleg vásárolni is fog, továbbá épp erre az alkalomra időzítve jön a fiú barátnőjének édesapja megnézni leánya jövődöbelijét. Minden elő van készítve, a szomszéd épp nyaral, hát a fiatalok átlopják a bútorait, hogy kedvezőbb színben tűnjenek fel az apuka előtt. Hirtelen azonban kimegy a villany; minden a feje tetejére áll. Betoppan a fent lakó vénlány, váratlanul hazaérkezik a szomszéd (Brindsley-éknek a bútorokat vissza kell lopniuk), megjelen az apuka, sőt, Brindsley előző barátnője is. A villanyszerelő sem sieti el a rövidzárlat kijavítását.

A mulatságos helyzetek abból adódnak, hogy senki nem lát semmit. A Vakrepülés előadása mindezen még csavar egyet: nemlátók játsszák a nem látó látókat. A rendező (Almási-Tóth András) szerint talán furcsa ez a csavar, de éppolyan, mint amikor látók játszanak vakokat; egymás megismeréséhez, a toleranciához vezető út. A társulat tagjai számára a színészi gyakorlat képességfejlesztő, személyiségfejlesztő tréning is egyben, a mozgás és beszédkoordinációra, az önbizalomra, a társas érintkezés kedvezően hat.

"Távol áll tőlünk, hogy abból csináljunk kuriózumot, hogy vakok játszanak a színpadon. Előadásainkkal épp a különbséget szeretnénk elmosni, felhívni a figyelmet arra, hogy a társulat tagjai ugyanolyan emberek, csupán más-

hogyan érzékelnek bizonyos dolgokat" - mondják az egyesület tagjai.

- Az "Áramszünet" rendezvény nem színdarab, hanem egy olyan (szintén sötétben zajló) program, melyet egy le-sötétített teremegyüttesben tart az egyesület. A látogatók vak segítők felügyelete mellett szabadon járhatnak a besötétített helyiségekben, ahol különálló termekben külön interaktív játékokban vehetnek részt: agyagozhatnak, pontírasos névjegyet készíthetnek, jósoltathatnak, vetélkedőben vehetnek részt. Az "Áramszünet" rendezvényeken igyekeznek egy-egy művészt, híres embert is vendégül látni, aki "tök sötétben" ad elő (zenél, énekel, mesét mond, kabaré számot mutat be), így a közönség sem látja őt, valamint ő sem látja közönségét. Ezek az estéket betöltő bulik tombolahúzással zárulnak. Érdekes: miként lehet sötétben tombolat húzni úgy, hogy bárki felismerje a maga "nyerőszámát"?!

A Vakrepülés színtársulat járt Németországban és Csehországban is, ahol angol nyelven adták elő darabjait, de a legbüszkébbek a 2003-ban Pécsen megrendezett Országos Színházi Találkozón való résztvevőkre, ahol civil előadóként léptek fel (a zsűritől igen jó kritikát kaptak).

Közeli és távoli terveik között szerepel egy zenei CD kiadása (melyhez támogatókat keresnek), valamint közösségi rádiók számára szeretnének hangjátékokat is készíteni.

- Évek óta a Lipták Villa ad helyet rendezvényeinknek (régbben Zeg-Zug Gyermekházként került be a köztudat-

ba) - mondja Kriszta. - Folyamatosan keresünk látássérült fiatalokat és idősebbeket, akik szeretnek játszani, szeretnék kipróbálni magukat színdarabokban. Eddig még nem küldtünk el senkit - mondja nevetve a színtársulat művészeti vezetője.

A Vakrepülés Színtársulathoz je-

lentkezni a vakrep@vakrep.hu e-mailcímen lehet, vagy a +36-20-996-84-66-os telefonszámon. Az aktuális előadások időpontjai a www.vakrep.hu weboldalon találhatóak meg.

Kovács Judit

Gyertyaszentelő

(irodalmi-zenés délután)

Február első napján az irodalmat kedvelő közönség gyűlt össze az MGVYOSZ Hermina termében, ahol írók és költők adták elő műveiket. A VGYHE Horizont Kultúr csoportja által szervezett eseményen az irodalmi alkotások mellett a zene játszott a főszerepet.

Ahogy Bereczk Istvánné, a rendezvény házigazdája köszöntőjében elmondta, elsősorban azért jöttek össze, hogy az írók és a költők bemutathassák munkásságuk kicsi töredékét az idén 15 éve működő Horizont Kultúr csoport keretein belül. Teret kaphatnak itt pályakezdők és befutott poéták egyaránt, valamint bátorságot és erőt meríthetnek egymás alkotásaiból, élethelyzetükből. "Kerüljünk egymáshoz közelebb ebben a bezárkózott, farkastörvények közt élő világban." De mivel, mi a maradandó? A vers, a művészet, a szó.

A köszöntést követően a Vöröskeleszt Canterinó vegyes kara énekelt a publikumnak. Egyházi műveivel a

gyertyaszentelő ünnepére hangolták a hallgatóságot. A szép kórusmuzsikát még szebb versek és érdekes novellák követték. Az integráció jegyében színpadra lépett többek között Budai István, Kovács József, Bieber Mária, Dr Rácz J. Zoltán, valamint elhangoztak Gábor József és Bihari Erzsébet versei. A Horizont Kultúr csoport közreműködői muzsikával színesítették a rendezvényt.

Először Budai Istvánt ismerhette meg a publikum. 1950-ben született Eleken. Iskolai tanulmányait követően 38 év szolgálat után, 2007-ben vonult a vasúttól nyugdíjba. A versírással már az 1960-as évek végén elkezdett foglalkozni. Három verseskötete látott eddig napvilágot. Jelenleg a Szegedi Alkotók Köre titkára, munkáját 2008-ban Déli Tükör díjjal ismerték el. Több antológiában jelentek meg művei.

Felolvasott versei közérthetőek, őszinte érzéseket közölnek. Az interneten megtalálhatóak írásai. Hogy

mennyire szereti a természetet? Arról a következő rövid verse árulkodik.

Budai István: November

*A természet palettáján a színeket
Most egy új festő kavarja,
Ahogy az ősz uja integet,
Barnára vált az erdő avarja.*

*Eltűnik a kék és a mélyzöld,
S uralkodik a sárga, a barna.
Feketén nyújtózik a vén föld,
Mintha mindent mély bánat takarna.*

*Szomorúan néz az elhagyott ágra,
S búcsút int a szélringatta levél.
Hintázó táncát szép lassan járja,
Ahogy birokra kel vele a szél.*

Kovács József szintén az idősebb generációt képviselte. Évtizedek óta Kecskeméten él. Versek írására a haza és a természet, valamint az édesanyja iránti tisztelet ihleti. Előadásában az *Élő halott* és az *1882* című műveket hallgathattuk meg. Röviden vallott arról is, hogy az ő életében az irodalom és a zene kézen fogva járnak. Ennek tanubizonyossága, hogy énekelt az MGYOSZ Homérosz Kórusában.

Bieber Mária első alkalommal beszélt a nyilvánosság előtt irodalmi munkásságáról. Novellákat és költeményeket ír. Nem definiálja magát költőnek, ő elsősorban elhivatott tanár, másodsorban pedig a verseket, az irodalmat befogadó és szerető nő. A költészetet nemes hivatásnak tekinti, és azt is elárulta, hogy a versírás sokkal köze-

lebb áll hozzá. Ennek ellenére a műsorban Születésnap ajándék című novellája, valamint Igen igen, vagy nem nem című verse hangzott el. A prózai írás gyertyaszentelő ünnepének áhítatát varázsolta a terembe.

Dr Rácz J. Zoltánt (a magyar kultúra lovagja) polihisztorként tudnám leginkább jellemezni. A jogász, szobrász, író és költő 1940-ben Ráckeve mellett egy erdészházban született. Erdőkben töltötte gyermekkorát, ezért a természet szeretete egy életen keresztül végigkíséri. Látássérülése nem akadályozta tanulmányaiban, viszont állást csak nehezen talált. Érdekelni kezdte a szobrászat. Külföldön és hazánkban látogatottak voltak kiállításai. A képzőművészet után az irodalom felé fordult. Novellákat és verseket ír. Több kötete látott már napvilágot.

"Ma úgy érzem magam, mint egy matuzsálemi öreg fa, aki mindent hall, mindent lát, mindent megért és mindent megbocsát." - olvashatóak a sorok önéletrajzában.

A műsorban elhangzott *Búvölő* című verse a farsangi ünnepkör alkalmából. Novellájából (*A fekete özvegy*) humor és derű árad. Az érdeklődő az interneten találja a költő-író munkáit.

Gábor József emléke előtt verseivel tisztelgett a rendezvény házigazdája. Borsodi Zsuzsa szavalt tőle költeményeket.

A Vakok Iskolája volt tanára 1914-ben Hajdunánáson születet, egy sportbalesetben elvesztette látását. A debreceni konzervatóriumban tanult, zeneszerzőként és színpadi íróként ismerte

meg a közönség.

1945-ben felvételt nyert a budapesti gyógypedagógiai tanárképző főiskolára, és tanulmányai végeztével ő lett az első vak gyógypedagógus hazánkban. 1949-től a Vakok Országos Nevelő és Tanintézetében tanított irodalmat és nyelvtant. Gyermekkorától kezdve írt verseket, novellákat, melyeket a szövetség lapjai leközltek. 1963-ban halt meg. Az Óda a fényhez - vak és gyengénlátó költők és írók antológiája (Szerk. Körmendi Lajos) című kiadványban gyűjtötték össze és tették közzé néhány költeményét.

Bihari Erzsébet két éve ír verseket. Balesete és nagyon hosszú felgyógyulása készítette arra, hogy közölje gondolatait. Két versét hallgathatta meg a közönség. A Műtét után és a Kinyilatkoztatás első írásai közül való. Versíró

pályázatokon már publikálta őket.

A programot a Canterino vegyes kórus világi művekkel zárta.

Reménykedem benne, hogy nem ez az utolsó irodalmi rendezvény, hiszen írások, gondolatok sok ember fejében megfogannak, amiket érdemes a nyilvánosság előtt is bemutatni. Sorstársak és látók árulják el nekünk, vetik papírra érzéseiket. Mi, az olvasók, az irodalmat kedvelők pedig azok vagyunk, akik általuk, az ő szavaikkal mutatjuk meg másoknak, hogy kik és mik vagyunk.

Ady szavaival a lényeg:

*De jaj, nem tudok így megmaradni,
Szeretném magam megmutatni,
Hogy látva lássanak,
Hogy látva lássanak.*

Kovács Judit

Farsangi bál a szekszárdi vakok székházában

A Tolna Megyei Vakok Egyesülete székházában 2014. február 6-án farsangi bált rendezett tagjaik és pártolótagjaik részére. Szerencsére sokan elmentek az eseményre, akik színes műsort hallgathattak meg. Fellépett a szekszárdi Szívküldi dalkör vidám zenés-énekes összeállítással, valamint a sorstársak saját írásaikkal szórakoztatták a nagyérdeműt. Továbbá tobozlahúzás, jelmezes felvonulás, sok-sok tánc színesítette és tette kellemessé a

programot. A hölgyek süteménnyel kedveskedtek egymásnak. Elmondható, hogy a jó hangulatú rendezvény kicsit összekovácsolta a tagságot. A farsang a vízkeresztől (január 6.) hamvazószerdáig a nagybőjt kezdetéig tartó időszak elnevezése, amelyet hagyományosan a vidám lakomák, bálók, mulatságok, népünnepélyek jellemeznek. A farsang jellegzetessége, hogy a keresztény liturgikus naptárban nem kötődik hozzá jelentős vallási ünnep,

alapvetően a gazdag néphagyományokra épül (lásd: torkoscsütoértök). A kereszténység előtti időkből származó farsangi mulatságokat az "erkölcsös" 16-17. században nem eredete, hanem bujaságot szimbolizáló szokásai miatt tiltották. A farsang csúcspontja a karnevál, hagyományos magyar nevén a "farsang farka". Ez a farsang vasárnaptól húshagyó keddig tartó utolsó

három nap, a nagy mulatságok közepe, valójában télbúcsúztató is. Számos városban ekkor rendezik meg a híres karneválokat (Riói karnevál, Velencei karnevál), Magyarországon pedig a farsang legnevezetesebb eseményét, a mohácsi busójárást.

Nagy Vendel

A cikk szerzője a lentebb olvasható verset írta a farsangról.

JELMEZZÉ SZELÍDÜLT

Itt van fárságnak gyönyörű ideje
Vízkeresztől Húshagyóig
Áll a bál.
Ez újév farsangján is
Vigadni muszáj.

Talán ismét
Pártában maradtak
A mai Dorottyák
Az idei fárságon?
Azért mégis
Édesen csordult
A sárgabarackos íz
A szalagos fánkon.
S jelmezzé szelídült
Anyám becses kalapja
És puccos ruhája
Az esti bálon.

Ragyogó arcod
Áttündököl
Az aranyálarcon.

Egy csodálatos gobelin kiállításról

A kazincbarcikai gobelinkör tagjai - akik már sok, nagyon sikeres kiállításon szereztek elismerést - az elmúlt évben küldetésüknek érezték azt, hogy elhozzák alkotásaikat a borsodi Vakok és Gyengénlátók Egyesületének miskolci székházába, és kiállítsák őket, hogy a látássérült emberek előtt se legyen elzárva a képzőművészet világa.

A kiállításon láthattunk csodálatos képeket, ékszereket, dobozokat, használati tárgyakat. Az öltögető kör művészei szívesen válaszoltak az egyesületi tagok kérdéseire, akik megköszönték, hogy a vakok világa a képzőművészet felé is kitágulhatott.

Minden ünnep, minden irodalmi és képzőművészeti alkotás, kiállítás, verseskötet és következésképpen minden jóakarató ember célja "Mindent be-aranyozni: a reggelt, a nappalt, az éjszakát. Mindent megérteni: az embert és sorsát. Mindent jobbá tenni: először önmagunkat és általunk a világot." (Tacitus)

A gobelin kiállítás szól először is az alkotókról, akik gyönyörűséget, pihenést, szórakozást találtak a himzésben, a képek, ékszerek elkészítésében, követve a nőkben ősidők óta élő, a szövés-fonás tevékenységéből kifejlődött vágyat a szépség létrehozására. Csodálni és szeretni kell ezeket a gyönyörű gobelin kézimunkákat, melyeket készítőik tudása, munkája, szeretete hozott létre. A himzés művészete szinte a varrással egyidős, hiszen a nők öltöztékük, lakó-

helyük díszítésére mindig nagy figyelmet fordítottak. Az egyhangú fonással, szövessel ellentétben a különböző díszítések a készítőknél örömet szereztek, a használókat gyönyörködtették. Ez is munka; gondos, aprólékos munka, ami nagy figyelmet, türelmet igényel. Így születik a nő keze alatt a műalkotás, és a jól végzett munka örömét adja.

A szövött gobelin már a 13. századtól létezik nagy úri kastélyok, templomok falait díszítő hatalmas falikárpit formájában. A gobelinhímzés-technika a 19. században alakult ki Franciaországban. Azóta számos változást ért el a himzés minta a formákat, technikákat és a mintákat illetően. A gobelinhímzés alapöltése a keresztöltés balról jobbra dőlő fele (magyarul félkeresztöltés). Sűrűn egymás mellé, az alapanyagot befedve kell öltetni. A gobelin himzést kezdetben férfiak művelték, és legalább olyan elismertek voltak, mint a korabeli festők.

A kézimunka ezen fajtája teret hódított a kereskedelemben, megtalálta a helyét az otthonokban. Alapvetően kétféle gobelin létezik, melyet a felhasznált, többnyire előfestett anyagok különböztetnek meg egymástól. Az úgynevezett hagyományos és a tűgobelin. A hagyományos, nagyon értékes gobelinek vastag gyapjufonallal merev, nagylyukú kanavára himzett alkotások. A gobelinhímzés másik fajtája a tűgobelin, mely kislyukú kanavára vagy gyöngyvászorra készül és vékony

pamutfonallal hímzik. Már önmagában is szemet gyönyörködtető kitűzőket, medálokat, ékszerdobozokat készítenek belőle, melyek a szivárvány minden színében tündökölnék. Legelterjedtebb és legkedveltebb témák a gobelinhímzésben a madaras, virágos, pillangós csendéletek, tájképek, szinompás szép nőalakok, bibliai motívumok. A gobelin-minták alapján gyakran híres festmények hű vagy kevésbé hű másolatai is megszülettek gobelinhímzéssel faliképként, párnákon, kis terítőkön.

Mindnyájan, akik megnéztük ezt a kiállítást, magunkkal vittük az emlékét a költő szavaival: Az egyszerút, a csodát kéne látnunk, s szívünkbe zárni, hogy velünk legyen. A gobelin képek, ékszerek és más szép tárgyak is túlmutatnak önmagukon, lehetővé teszik, hogy megvalósuljon, amiről a vers szól.

*"Egy homokszemben lásd meg a világot,
Egy vadvirágban a fénylő eget,
Egy órában az örökkévalóságot,
S tartsd a tenyeredben a végtelent."*

Brémné Floderer Zsuzsa

Amiről az emberek beszélnek - a pszichológiáról kicsit másként

A pszichológia rövid története

A pszichológia gyökerei az ókori görög filozófusokig (Platón, Szokratész, Arisztotelész) vezethetők vissza, akik számos kérdést és lehetséges választ fogalmaznak meg az emberi lélek természetével kapcsolatban. A pszichológia terminus megalkotását Rudolph Gocleniusnak, egy német skolasztikus filozófusnak tulajdonítják.

A szó elterjedésében szintén döntő szerepet játszott egy német filozófus (Christian Wolff). A természettudományok - így a mai értelemben vett tudományos pszichológia - megszületésében döntő jelentőséggel bírt a XVII-

XVIII. századi felvilágosodás folyamata, amely során az európai gondolkodás egyre inkább megszabadult a vallási, egyházi tekintélytiszteletre alapozott érveléstől. A világ megismerésének módjára és az emberi lélek tulajdonságára két, egymástól eltérő filozófiai irányzat, a racionalizmus és az empirizmus is igyekezett magyarázatot adni. Mindkettő nagy hatással volt a későbbi pszichológia emberképére.

A racionalizmus René Descartes nevéhez fűződik, aki úgy gondolta, a tudást, azaz a megismerést nem a tekintélyre, hanem az emberi észre, rációra kell alapozni. Munkássága döntő részben hozzájárult a természettudományos gondolkodás kialakulásá-

hoz, de az emberi lélekről való gondolatok ma is visszaköszönnek a pszichológiai és a hétköznapi gondolkodásban egyaránt.

A brit empirizmus a XVII. század elején bontakozott ki Angliában és Skóciában. John Locke az irányzat egyik legjelentősebb képviselője, aki mellett érvelt, hogy az ember születésekor nem hordoz semmilyen tudást, hanem mindenki tabula rasa indul. Az úgynevezett tisztalapra minden tudást, ismeretet a külvilágból eredő tapasztalat ír rá. Locke három folyamatot vizsgált, amivel az üreslap "feltöltődik": az észlelést, az asszociációt és az absztrakciót.

Az empirizmus igen erőteljes hatást gyakorolt a XX. század elején domináló pszichológiai nézőpontra, a behaviorizmusra, illetve a mai kognitív pszichológia bizonyos irányzataira.

A tudományos pszichológia megszületése

A XIX. században a természettudományok fejlődése és a pozitivizmus térhódítása nagymértékben hozzájárult a filozófiától függetlenné váló tudományos pszichológia kialakulásához. Ekkorra a különböző iskolák megfogalmazták a legfontosabb kérdéseket az emberi lélek természetére vonatkozóan. A természettudományok fejlődése lehetővé tette az egyszerűbb viselkedések magyarázatát, valamint megteremtette a precíz kísérletezés módszert-

nát.

Wilhelm Wundt a Lipcsei Egyetemen 1879-ben megalapította az első, kizárólag pszichológiai kutatással foglalkozó laboratóriumot. Európában ezt a dátumot tekintik a modern pszichológiai tudomány kezdetének.

Amiről az emberek beszélnek

Amint az a rövid történelmi áttekin-tésből is látszik, a pszichológia nagyon fiatal tudományág, a filozófiai irányzatokból nőtte ki magát. Jelen van a mindennapokban, sokat és mindenfélét beszélnek róla az emberek. A média valamint a bulvársajtó egyik közkedvelt témája.

Tévhitet, ellenérzéseket szeretnék eloszlatni, és bemutatni azt, hogy a pszichológus hús-vér ember. Elképzelhető, hogy ő ugyanolyan problémákkal küzd, hogy hasonló élethelyzetben van mint a kedves olvasó. Cikkemben felhasználom egy szakember véleményét, tapasztalatait, meglátásait, aki évek óta látássérültekkel, sportolókkal, valamint látó páciensekkel foglalkozik. Sokat olvastam az interneten a témáról annak érdekében, hogy komplex összefoglalót adjak arról a segítő szakmáról, ami átszövi életünket.

A pszichológus olyan szakember, aki az emberi viselkedés, gondolkodás és érzelmi működés ismereteiben szaktudással rendelkezik, a lelki problémák megoldásában próbál meg segíteni.

Empátiával, értő odafigyeléssel, érzelmi támogatással és elfogadással beszélgetéseket folytat a hozzá forduló emberekkel, hogy saját problémáikra, élethelyzeteikre megoldásokat, kiutat találjanak. A foglalkozások egyénileg és csoportosan történnek.

Interjúalanyom véleménye az, hogy a jó pszichológusnak saját önképével kell maradéktalanul tisztában lennie. Lehetőség szerint a páciens által elmondott élethelyzetet el kell tudnia különíteni a pszichológusnak saját helyzetétől, viszont tapasztalataira, szaktudására célszerű támaszkodnia a terápia során. Nem szabad, hogy a megélt saját tapasztalatok, benyomások, stig mák, általánosítások és közhelyek torzítsák az egyénről kialakított képet. Annak érdekében, hogy a segítő szakember megfeleljen az előzőekben említett elvárásoknak, jó esetben másik pszichológus segítségét veszi igénybe, valamint szupervizor mondhat számára megoldásokat ismertettet esetek alapján. A magára valamit is adó pszichológus munkája során egész életében tanul, úgynevezett saját önismereti tréningeket tart. Az objektivitásra törekszik, de azt vallja, hogy a szubjektivitás sem zárható ki teljes mértékben foglalkozásából.

Mesélt arról is, hogy hosszú évek teltek el, mire az úgynevezett pszichológusi identitása kialakult, mire valóban pszichológus lett. Megismerte önmagát, határait, valamint arra is rájött, hogy ő szakemberként kinek és miben

tud segíteni. Az egészséges éntudat, a kiegyensúlyozottság és az állandó figyelés mind-mind a pszichológus ismerve lehet.

A terápiás munkáról

Egy jó pszichológusi munka a test és a lélek összhangját egyaránt építi. A tanácsadás/terápia a kliens életében az egyensúly megteremtésére törekszik. Az önismeretről, az egészséges énkép kialakításáról és a személyiség fejlesztéséről szól.

Ahhoz, hogy egy terápiás helyzet jól működjön, elengedhetetlen az empátia, a kongruencia (hitelesség), a terápiát vezető szakember önismerete. Az empatikusság nem abban nyilvánul meg, hogy a pszichológus páciense érzéseivel azonosul, viszont el kell képzelnie azt, amiről beszél. A hiteles (kongruens) segítő minden esetben érzelmeit, gondolatait közli beszélgető társával. Meghatároz klienseivel célokat és kereteket, amelyeket betart. Irányító, moderátor szerepe van: felmér, ha kell kérdez, hallgat, kihangosítja a gondolatokat. Továbbá szembesít, rámutat a problémákra, keresi azok gyökereit, támogat, elfogad olyannak, amilyen vagy. Azzal segít, hogy irányt mutat, hogy az információ halmazból feltárja az összefüggéseket. Módszereivel felszínre hozhatja az emléktöredékeket, emóció-foszlányokat, a viselkedésünket befolyásoló hiedelmeket, gyermekkorunkban kialakult szokásainkat. Feltárja és oldja

a felszínre került, feldolgozott tartalmakat, és sikeres esetben helyét új működési struktúra váltja fel. Ennek következtében a jelen helyzet új megvilágításba kerül, az egyén képes lesz életében a változtatásokra, a torzításmentes, örömteli társas kapcsolatai megélésére.

Erre különböző módszerek és technikák léteznek, a pszichológus dönti el, hogy kinél mit alkalmaz terápiája során. Megemlíthetők a teljesség igénye nélkül: a kommunikációs technikák, a személyiségi tesztek, a megváltozott tudatállapotot felhasználó technikák (relaxáció, imagináció, meditációs technikák, hipnózis, stresszkezelési módszerek), az álomelemzés és a rajztesztek, stb.

Az első interjú - mit csinál ekkor a pszichológus?

A pszichológusi munka egyik legmeghatározóbb mozzanatának az úgynevezett első interjú helyzet tekinthető. Ekkor találkozik a szakember és a páciens először egymással. Ezen alkalommal általában egy hosszabb lélegzetű beszélgetés történik csupán, ahol a pszichológus megismeri páciensét. Az általam kérdezett szakember az interjút követően lejegyzeteli magának az emberről szerzett és megfogalmazott első benyomásait, érzelmeit, gondolatait, ami segítheti őt a diagnózis felállításában. Látássérültek esetében fokozott figyelmet fordít erre, mivel a pszicholó-

giában használt tesztek közül főként csak a kérdőíves személyiségtesztek alkalmazhatóak, bár annak felvétele szintén nagy körültekintést igényel. Már egy úgynevezett ceruzateszt is rengeteg kérdésből áll, kitöltése a látóknak is rendkívül időigényes. A kaliforniai kérdőív több száz kérdést tartalmaz, amelyeket a vak embernek fel kell olvasni. Nem mindegy, hogy ki, hogyan, milyen hangsúlyokkal olvassa a kérdéssort, továbbá felmerül a kitöltő személy problematikája is. A válaszadónak szorongást, kellemetlenséget jelenthet egy-egy intimebb, kényesebb, direkt kérdés megválaszolása az ismeretlen kitöltőnek, még akkor is, ha csak egy skálán kell megjelölni a választ. Ez nem véletlen, hiszen a külső elvárásoknak kisebb vagy nagyobb mértékben, de mindenki meg akar felelni.

Ahhoz, hogy a pszichológus jól mérje fel, megfelelően ítélje meg páciense problémáját, élethelyzetét, fontos, hogy kiegyensúlyozott életet éljen, hogy tisztában legyen saját önismeretével, énképével, határaival. Ő ugyanolyan hétköznapi ember, mint bármelyikünk, nem több és nem kevesebb. Talán annyiban más, hogy jobban figyel az emberekre, érzékenyebben reagál különböző szituációkra. Empátiával fordul bárkihez, aki segítséget igényel, azt nézi, hogy Te ki vagy.

Kovács Judit

Az audio-felirattal ellátott TV- és mozi-műsorok helyzetéről Európában

Az Ausztriai Vakok Szövetsége 2013-ban kérdőíves felmérést végzett, amiben a hangalámondásos műsorok és mozifilmek kérdését vizsgálta Európa-szerte. Erről Ollé Attila, az MVGYSZ nemzetközi referense készítette bőséges összefoglalót.

A műsorok és filmek hangalámondással történő ellátása a vakokat és látássérülteket segíthetné a szabadidő eltöltésében.

Ausztriában a közszolgálati televízió átlagosan 740 óra audio-feliratos programot sugároz. Sportesemények, filmek és élő műsorok egyaránt szerepelnek a kínálatban. Soknak tűnik a 740 óra, de ez valójában a teljes sugárzási idő nagyon kicsi hányadának felel csak meg. Ilyen eljárással mozifilm csupán 1-2 darab készült az országban.

Dániában a közszolgálati TV egyik csatornáján láthat az érdeklődő néhány hangalámondással ellátott szépirodalmi sorozatot. Mozifilmek gyakorlatilag egyáltalán nem szerepelnek a palettán, és megfelelő berendezéssel felszerelt létesítmények sincsenek. Ugyanakkor Dániában 900 000 dán koronányi (kb. 112 ezer euró) összeget különítettek el egy hároméves fejlesztésre, illetve egy 6-8 dán gyártású film audio-feliratozását elvégző teszt-projektre és Dánia különböző részein 4 mozinak a megfelelő audio-berendezésekkel való felszerelésére. A végrehajtás azonban egyelőre húzódik.

Az Egyesült Királyság toronymagasan vezet a hangalámondásos tartalmak előállításában. Ott törvényben előírányzott cél a programok 10 százalékának hangalámondásos elkészítése. Náluk a TV-csatornák mindegyike arra törekszik, hogy kiszolgálja nézőit.

Az Angliai Vakok Szövetsége kampányt folytatott annak érdekében, hogy 20 % le-

gyen a hangalámondással ellátott programokra vonatkozó törvényes előírás, amit végül is nem fogadtak el, azonban mégis a jelentősebb csatornák többségének értéke meghaladja a 20 %-ot, és ez nem kis eredmény! Általában a 20 %-os arány továbbemelkedése várható. Megjegyzendő, hogy sajnos egy-két csatorna esetében kis mértékben csökkent a hangalámondásos programok aránya.

A most induló kampány célja az, hogy választható filmeket sugárzó "on demand" televíziókkal szemben is legyen a hangalámondásos filmek arányára vonatkozó törvényes előírás, melyeknél az Egyesült Királyságban - néhány kivételtől eltekintve - szinte egyáltalán nincs audio-feliratozás. A 168 (35 %) angol nyelven bemutatott film közül a 118 (72 %) legnépszerűbb film audio-feliratozással készült. A listavezető 10 filmből általában 8-10-nek van hangalámondásos verziója.

Az Egyesült Királyságban az Odeon, a Vue, a Cineworld mozihálózat rendelkezik a legtöbb, hangalámondásos funkcióval ellátott vetítővel Anglia-szerte. Egy-egy mozin belül gyakran 2-3 vetítő alkalmas az audio-felirat vetítésére, hiszen a digitális filmszínházakban nincs szükség semmi különleges berendezésre ehhez, mert az audio-feliratos sáv ugyanazon a hordozón van, csak egy külön sávon. Mindössze egy infravörös rendszerre és fejhallgatókra van szükség, mivel a hangalámondás az infravörös rendszeren keresztül jut el a fejhallgatóba. A fenti 3 hálózaton kívül a többi hálózat, az Empire, a Picture House, az Apollo és a Showcase Cinemas viszonylag kisebbek, így csak néhány akadálymentessé tett vetítőt engedhetnek meg maguknak. Lehetnek még egyéb független, audio-feliratos filmek vetítésére alkal-

mas mozik is, azokra vonatkozó adatok azonban nem állnak rendelkezésre.

A filmszakmán belül folytak viták arról, hogy különböző hangalámondásos audio-sávok szükségesek-e az Egyesült Királyság, az USA és az ausztrál régiók esetében. Néhány forgalmazó végül úgy döntött, hogy az angliai, amerikai és ausztrál nézők számára ugyanaz a hangalámondásos sáv készüljön, ami által szabványosodik az audio-felirat készítésének folyamata és feltételei mind a mozifilmek, mind a DVD-k esetében. Az egyetlen terület és ország, amely az Egyesült Királyság előtt jár az akadálymentes DVD-k terén, az Ausztrália. Ők elérték azt, hogy minden kiadásra kerülő DVD akadálymentesítve jelenik meg, és még sok független filmproducert is sikerült meggyőzniük, hogy az általuk gyártott filmeket lássák el audio-feliratozással, ami Angliában nem történt meg.

Észtországban Ciprushoz hasonlóan a TV-csatornákon nincs audio-feliratozás. Ugyanakkor, az idei évtől kezdve az ÉszTV két közszolgálati csatornája nyújt audio-feliratozási szolgáltatást, ami annyit tesz, hogy az audio-feliratozást beszédszintetizátor olvassa fel. A mozifilmek audio-feliratozásával kapcsolatban annyi mondható el, hogy néhány filmnek elkészült már a hangalámondásos verziója, ezek általában speciális project keretében készültek el és filmfesztiválokon kerültek bemutatásra. Tehát, az első lépések már megtörténtek, azonban Észtországban a mindennapokban nem elérhetőek audio-feliratozással ellátott mozifilmek.

Finnországban mind a közszolgálati, mind a privát TV-k kötelesek (szintetikus hanggal működő) audio-feliratozott programokat sugározni, ami országszerte megfelelően működik. A rendszerbe rövidesen bevonják a hírműsorokat is (ahol a képernyőn megjelenő feliratot, általában az idegen nyelvű szövegfordítását beszédszintetizátor olvassa fel). Az utóbbi rendszer széles kör-

ben elterjedt Finnországban.

Franciaországban az audio-feliratozás költségeit állami támogatásból fedezik. Minden gyártott film esetében az audio-feliratozás költségeinek 50 százalékát megtérítik, amennyiben a hangalámondás az utómunkálatok során elkészül. Minden, 2,5 %-nál magasabb piaci részesedéssel bíró TV-nek hetente egyszer kötelező audio-feliratozással ellátott programot sugározni. Mivel kb. 10 csatornáról beszélünk, ez azt jelenti, hogy összességében nézve minden héten az adásidő majdnem 10 %-ában egyik vagy másik csatornán lehetőség van audio-feliratozással ellátott műsor fogására. Problémát jelent az, hogy a francia piacon jelenleg egyetlen olyan TV kapható, melynek menüjében önállóan, segítség nélkül tudnak navigálni a látássérültek. Arról is nehezen tájékozódhatnak az érintettek, hogy melyik csatornán mikor vannak a hangalámondásos közvetítések.

A Hollandiai Vakok Szövetsége erőfeszítéseinek eredményeképpen jelenleg 13 olyan csatorna létezik, melyek sugároznak audio-felirattal ellátott műsorokat. Nem az összes program ilyen, de arányuk jónak mondható. Az audio-felirat kihasználását lehetővé tevő eszközök költségeit (set-top box, webbox) látássérültek számára a társadalombiztosítás fedezi. A hollandiai mozikban csupán 4-5 elkészült alkotás került bemutatásra. Ennek egyik oka az, hogy nagyon kevés holland nyelvű filmet forgatnak. A legtöbb filmet a filmházakban idegen nyelven, holland feliratozással vetítik.

Horvátországban az NN 017/2001 számú, a Horvát közszolgálati rádió-televízióra vonatkozó törvény a TV-programoknak a vakok és siketek számára történő fokozatos akadálymentessé tételét írja elő, de eddig nagyon kevés előrelépés történt ez ügyben. Jelenleg a TV nem sugároz audio-feliratot. Ami a filmeket, beleértve a mozifilmeket illeti, civil szervezetek projectjei keretében néhányuk megtörtént az audio-felira-

tozása, a filmszínházakban azonban nincs hangalámondásos vetítés.

Németországban a Német Filmtörvény (German Films Act=FFG) úgy módosult, hogy minden olyan filmnek, melynek készítését a Szövetségi Film Bizottság támogatta, az audio-feliratos változatát is el kell készíteni. A törvény 2014. január 1-jétől lép életbe, finanszírozási szabályait pedig a változásoknak megfelelően módosították. Reálisnak tűnnek azok a remények, melyek szerint már 2014-ben bemutatják az első, audio-feliratos változattal készült filmet.

Nagyon sok moziban továbbra sincsenek meg az audio-feliratos filmek bemutatásához szükséges berendezések. Több fejlesztés is történt, ilyen például a "Greta" nevű okostelefon-alkalmazás, amellyel előre letölthető, a film nézésekor pedig lejátszható az audio-felirat. Bár az alkalmazás futtatásához nincs szükség helyi számítógépes hálózatra /LAN/, a Greta tesztelése még mindig folyik.

2013 óta a vakok és gyengénlátók által fizetendő rádió-előfizetői díjat arra használják fel, hogy még több audio-feliratos film és program készüljön. A közszolgálati adók által fenntartott média-könyvtárak hangalámondásos filmjeinek és dokumentumfilmjeinek száma jelentősen megnőtt. A 2014. évi labdarugó világbajnokság selejtező-mérkőzése alatt folytatott első sikeres tesztek eredményeképpen a vak és gyengénlátó foci-szurkolók is élvezhetik majd a TV-közvetítéseket egy, az audio-felirat sugárzására használt rádiós frekvenciának köszönhetően.

Annak ellenére, hogy jelentősen nőtt az audio-felirattal sugárzott programok száma, még mindig nincs egy rögzített, a közszolgálati adók számára megállapított kvóta. Csak a hagyományos filmfeliratozással ellátott programok arányára létezik előírás. A magántulajdonban lévő csatornák nem készítik audio-felirattal ellátott programokat, és a meglévő és elérhető audio-feliratokat sem

sugározzák.

Olaszországban elhanyagolható az audio-feliratozással ellátott programok aránya. Nincsenek az ilyen anyagok összmennyiségére vonatkozó adatok, de nagyon kevés (kevesebb, mint 1 %)! Ezt a szolgáltatást a közszolgálati Rai Televízió biztosítja, (ide értve a szolgáltatás működtetésével járó költségeket) egy, a Gazdasági-Fejlesztési Minisztériummal kötött szerződése alapján. A minisztériumi rendelet előírja az audio-felirattal ellátott műsorok számának folyamatos növelését, viszont erre vonatkozó megvalósítási tervvel nem rendelkezik. Az audio-felirat hallgatható rádióprogramon keresztül.

Az Olasz Vakok Szövetsége hivatalos formában is csaldottságának adott hangot az audio-feliratozás helyzete miatt. Az audio-feliratozott mozifilmek vetítése nem mindennapos gyakorlat Olaszországban. Ugyanakkor vannak szórványos kezdeményezések, például filmfesztiválok alkalmával, amikor az audio-feliratozás fejhallgatón, sőt akár speciális alkalmazások, mint például a MovieReading segítségével jut el a hallgatókhoz/nézőkhöz.

Portugáliában 2003 óta létezik audio-feliratozás. Az egyik közszolgálati adó az egyik középhullámú csatornáját használta a kiválasztott programok hangalámondásának sugárzásához. Az adott rádiócsatorna az audio-feliratot, valamint a film eredeti hanganyagát is megkapta. A TV és a rádió párhuzamosan közvetített, viszont a rádióban az audio-felirat hangja csak lényegesen később volt hallható. Portugáliában törvényi szinten 2008 óta foglalkoznak a kérdéssel. Nem értek el eredményeket, amit a magántulajdonban lévő televíziós csatornák azzal magyaráztak, hogy az audio-feliratos programok sugárzásához nem adták a műszaki feltételek, mivel nem történt meg az átállítás a földi sugárzású digitális rendszerre. A Portugál Vakok Szövetsége lobbitevékenységének

eredményeként a közszolgálati adónak 2009 óta hetente legalább egy órás audio-feliratozással ellátott műsora van, amelyek elsősorban szépirodalmi filmek.

2012-től kötelezővé tették a földi sugárzású, digitális televíziózást. Így az audio-felirattal ellátott programokhoz nincs szükség az egyéb TV-programoktól eltérő platformra. A privát csatornák azt hangsúlyozták, hogy nincs pénz arra, hogy audio-feliratos műsorokat készítsenek, ezért ellenzik a legalább másfél óra audio-feliratos programok sugárzását. Problémát jelent számukra továbbá, hogy a portugál közszolgálati adó az Európai Műsorszolgáltatók Szövetségének szabványát követi, mely szerint az audio-feliratot egy külön audio csatornán kell sugározni annak érdekében, hogy a vevő igény esetén azt összekeverhesse az eredeti hanganyaggal. Az országban árusított készülékek nem kompatibilisek az előbb említett szabvánnyal. Az említett készülékek akadálymentes menürendszerrel sem rendelkeznek.

Az audio-felirat egy, a hozzáférhető TV-s tartalmakra vonatkozóan lehetséges, kötelező cselekvési terv részét képezi, és ez, ha minden jól megy, 2014 elejétől válik kötelezővé. Az audio-feliratozás a közszolgáltatók kötelezettségei közé tartozik, ami azt jelenti, hogy állami támogatást kapnak ehhez. Az említett cselekvési terv azt is leszögezi, hogy a köztvé audio-feliratos tartalmat sugároz és gyárt privát TV-csatornák számára, az azonban nem világos, hogy ezek a csatornák egyáltalán hajlandóak lesznek-e fizetni ezért a szolgáltatásért.

Svédországban főként a TV-programok között nagyon ritka az olyan, amely audio-feliratozással van ellátva, és a hangalámondás gyakran csak az adással egy időben, interneten keresztül érhető el. A svédországi mozikban jelenleg nem vetítenek audio-feliratos filmeket. Egy, az állam által finanszírozott innovációs projekt keretében kialakítottak egy megoldást az audio-feliratok hallgat-

hatóvá tételére, azonban ezt még egyetlen moziban sem üzemelték be. Ugyanakkor léteznek a mozikban audio-feliratos programok, de csak bizonyos helyeken, a hangalámondás pedig élőben (szinkrontolmácsolás-szerűen) történik.

Szlovákiában a Műsorszórásról és újrásugárzásról szóló törvény értelmében a közszolgálati televíziók műsoraiknak 20 százalékát kötelesek audio-feliratozással ellátni. A valóságban a privát TV-k közül egyedül a TV Markza teljesíti ezt a kvótát, a többi adón eddig csak "házon belül folytattak tesztek". Szlovákiában a filmekhez utólag készítették el az audio-feliratokat, amelyek a Devin nevű privát rádiócsatornán hallhatóak. A mozikban egyáltalán nincs audio-feliratozással megtekinthető film.

Szlovéniában a közszolgálati TV-k 10 évvel ezelőtt France Prešeren költő 3 drámáját látták el audio-felirattal, majd néhány év szünetet követően 2011-ben két-három hangalámondás elkészítésével ismét megindult az audio-feliratozás gyártása. A költségeket teljes egészében a Szlovén Rádió és Televízió (RTV Slovenia) fedezi. Sajnos kevesen foglalkoznak audio-feliratok készítésével, ennek következtében csak 1-2 műsor készülhet el. Szlovénia célul tűzte ki, hogy havonta gyárt audio-feliratos műsorokat.

A ciprusiaknál, a görögöknél és a litvánoknál gyakorlatilag nem beszélhetünk audio-feliratozásról.

Egyértelműen kitűnik, hogy amíg Angliában szép eredményeket értek el (gyakorlatilag 20 % felett van az audio-felirattal ellátott műsorok aránya!), addig a többi országban jóformán nem is lehet beszélni hangalámondásos programokról. Sajnos hazánkban sem jobb a helyzet, csupán néhány film narrált változata kapható.

*Kovács Judit
(Ollé Attila nemzetközi referens
összefoglalója alapján)*

"Daloljon a zongora a kezéd alatt!"

(70 éves Németh Tamás zongoraművész)

Németh Tamással egy hideg, téli napon, január 24-én találkoztam. Az ajtajában meleg zongoraszó, benn a lakásban pedig kedvesség és szeretet fogadott. A zongoraművész és zenetanár helyel és teával kínált, növelve ezzel komfortérzetemet. Arról is biztosított, hogy felkészült a beszélgetésre, így nekem csak annyi volt a dolgom, hogy kérdezzek, válaszait hallgassam és kielégítsem kíváncsiságomat. A következő sorokban Németh Tamás életpályáját, gondolatait ismerheti meg az olvasó.

"A zenészlét nekem mindig örömet jelentett. Néhány akkord megszólaltatásától úgy éreztem, melegség tölti be a világot körülöttem. A muzsika tanulása kiemelt a masszából. Szeretet, elismerés, megbecsülés vett körül. Tanáraim kialakították bennem azt a tudatot, hogy "Egy Németh Tamás ne legyen szürke!"."

Gyermekkor, játék a hangokkal a családi fészekben

"Gyerekkoromban kiderült, hogy a zene nagyon közel áll hozzám. Kis játékszongorán, szájharmonikán, furulyán, xilofonon kerestem ki a dalokat.

Édesanyám szívesen énekelt, a rádióban sok zenét hallgattam." - idézte fel első zenei élményeit, amit átélt a szülői házban.

Baján született 1944-ben. Látását másfél éves korában veszítette el egy baleset után sikertelen szürkehályogműtét következtében. Szerető, gondoskodó családban nevelkedett, szülei mindenben segítettek őt. Édesapja jónevű szabómeister volt. Őszinte elismeréssel mesélt boldog bajai életéről, gyermekkoráról. Azt hangsúlyozta, hogy a családi háttér, a szülői ház meghatározó az életút alakulásában. "Az esztétikai érzéket édesapámtól, a zenei adottságokat pedig édesanyámtól örököltem." - tette hozzá a művész. Négy-hat évesen csak gyermeki kíváncsiságát elégítette ki a hangszereken, a látás hiányát muzsikával pótolta.

A tehetség ajándék, élni kell vele!

"Úgy kezdődött, hogy háromszor annyi darabot tanultam meg mint a többiek."

A kisfiú, Németh Tamás nyolc évesen ült először zongorához a Vakok Általános Iskolájában (akkor Vakok Országos Nevelő- és Tanintézete). Tehetségét

Zichó József hamar felismerte, ezért szüleit is arra bízta, hogy számára zongorát vásároljanak. Iskolai ünnepeken és ifjúsági versenyeken bontogatta szárnyait. Számára feledhetetlen az a tizenegy év, amelyet az iskola falai között töltött el. Tanárainak köszönhetően megérezte a tanulás jó ízét, a zenei tevékenység örömét. A kóruséneklés, a négykezes és a zenekari játék mind örömmel töltötték el. Zichó József arra tanította, hogy csak akkor válhat jó zenész belőle, ha mindent a gyakorlásnak rendel alá.

Az áldozatos munka eredményeként tizenhat évesen felvételt nyert a Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskola és Gimnáziumba. A Vakok Általános Iskolájának tanáraitól ajándékba kapta a zene tanulás lehetőségét, az első lépéseket, amelyek elindították őt a muzsikustól rögös útjain.

Vakok között unikum, a látóknál csak egy a sok közül

A fiatal Németh Tamás Budapesten, a konzervatóriumban látó gyerekekkel együtt folytatta zenei tanulmányait. Kollégiumi elhelyezést a Vakok Állami Intézetében kapott. Előnye származott ebből, hiszen zongoragyakorló-termet tartottak fenn számára az intézetben. Ennek ellenére úgy érezte, hogy izolálódott, kimaradt a pezsgő zenei vérkeringésből, nem követhette figyelemmel társait. "A vakok között unikum vol-

tam, mint zenész, de a látók között versenytárs lehettem volna." - összegezte érzéseit.

További nehézséget jelentett számára, hogy vajon ki vállalja el a "vak fiú" tanítását. A plusz munkával járó feladatot Váczi Gyula zongoraművész látta el négy éven át. Az ifjú tehetség szép emlékeket őriz középiskolai éveiről: "Osztálytársaim szeretettel fogadtak be, elismeréssel voltak irántam. Kölcsonósen segítettük egymást a zenei tárgyakban is. Rendszeres hangversenylátogató lettem. Ötödik évben Kertész Lajos művész-tanár vette át képzésemet, és sikerrel készített fel a Zeneakadémiára. Keze alól több látásérült diák jutott felsőfokú intézménybe: Rédei József, Kassai István és Varró Attila. Szakiskolai tanulmányaimat kitűnő eredménnyel zártam."

"Daloljon a zongora a kezéd alatt!"

A sikeres felvételt követően Németh Tamás 1965-től a zeneakadémisták életét élte. Mestere, a sorstárs Ungár Imre, nemzetközi hírű Chopin-játékos, Kossuth- és Liszt-díjas zongoraművész lett. "Megtisztelő volt számomra, amikor 1965-ben felvett osztályába. Ő volt a Zeneakadémián az egyetlen vak tanár. Odaadó figyelemmel és szeretettel segítette fejlődésemet. Gazdag kottatárából Braille-írású művekkel látott el. Kiváló érzékkel válogatta számomra a "testreszabott" zeneműveket. Az évek

alatt bensőséges, családi kapcsolat alakult ki a tanár úrral. Jómagam meseterem példája és buzdítása hatására választottam a tanári hivatás mellé a pódiumot is. Ő tanácsolta a zenei versenyeken való részvételt. Kedvenc mondanása volt: "Daloljon a zongora a kezéd alatt!"

(Szubjektív megemlékezés Ungár Imréről - Parlando, 2012.

<http://www.parlando.hu/2012/2012-5/Ungar-Nemeth.htm>)

A zenei pálya kezdete

A zongoraművész országos ismertségét az 1970-es évek elején alapozta meg. A Magyar Rádió Országos Beethoven Zongoraversenyén hatodik helyezést ért el, de kiválóan szerepelt a varsói Nemzetközi Chopin-versenyen is. A megmérettetéseket rádiófelvételek követték, majd 1972-ben a bécsi Zenebarátok versenyén negyedik díjat nyert. Évtizedekig koncertezett országszerte és külföldön. A pódium rendkívül fontos volt számára, mert az biztosította zenei és lelki fejlődését.

Alma materből alma materbe

A Vakok Iskolájában 1969-től tizenkét évig tanított. Örömmel tért vissza az alma materbe. Nagy türelemmel és szeretettel oktatta a látássérült növendékeket. Ezt követően a Zuglói Állami Zeneiskolában, majd a Bartók Béla Ze-

neművészeti Szakközépiskolában dolgozott. Az utóbb említett intézmény utolsó munkahelye volt, ahol csaknem negyed évszázadig tevékenykedett. Úgy érzi, hogy a középfokú intézményben szerezte a legtöbb szakmai tapasztalatot, mivel kitűnő diákok és pezsgő zenei élet vette körül. A tanár úr e falakat tekintette második alma materének.

"Említene néhányat kedves tanítványai közül?"

"Szívesen. Lakatos Tamás zenetanár, Márkus Norbert jazz-zongoraművész, dr. Horváth Balázs zeneszerző és a legkiemelkedőbb: Érdi Tamás zongoraművész. Ők érték el a legnagyobb eredményeket."

Közélet

Németh Tamás az MGVOSZ életéből szintén oroszánrészt vállalt. 1960 óta aktív tagja a szervezetnek, ünnepi eseményeken, rendezvényeken évtizedeken át szerepelt, a Zenei Szakosztály elnökségi tagja volt, 30 éven át országos küldöttként tevékenykedett. Öt évig szerkesztette a Vakok Világa című folyóirat "Színes hírek" rovatát, emellett rendszeresen írt zenei eseményekről, muzsikuskollégáiról, jelentős tanárról. A Szembetegek Országos Egyesületének is ellátta elnökségi tisztét, 1995-ben pedig életre hívta a látássérült diákok zenei versenyét.

Ungária Zongoranégyes

"Most az Ungária Zongoranégyes következik, 4 ember, 8 kézzel, 40 ujjal fog zongorázni." - idézett fel Németh Tamás az Ungária Zongoranégyes koncertpillanatai közül egyet.

Az együttes ötlete az országos hírű Homérosz Kórus próbáin született meg Németh Tamás fejében. Célja az volt, hogy zenetanár társaival együtt muzsikálhassanak a pódiumon. Tizennyolc éven át koncerteztek országszerte és külföldön is. Farkas Mátyás, Lakatos Tamás, Magyar Csaba és a művészeti vezető, Németh Tamás áldozatos és örömteli munkával terjesztették a látássérültek zenei kultúrájának hírnevét.

"Először Liszt Ferenc Rákóczi-indulóját játszottuk el egy nemzetközi gálaesten." A közös tevékenység és barátság átsegítette őket a darabok átírásának gondjain, a szervezéssel és a rendszeres próbákkal járó feladatok nehézségein.

Repertoárjuk közel 140 percnyi műsora hozzávetőleg 25-30 műsorszámot ölel fel. Több, mint száz fellépést valamint rádió- és televízió-szerepléseket tudhatnak magukénak. 1998-ban az MGVYOSZ fennállásának 80. évfordulójának tiszteletére 60 perces műsoros kazettát adtak ki a Magyar Rádió gondozásában. 2005-ben Japánba is eljutottak. Az egyedülálló formáció valamennyiük büszkesége.

"A zongoranégyes mellett más hang-

szeresekkel is szívesen kamaráztam." Németh Tamás életének csúcsát jelentette az együttjáték Perényi Miklós gordonkaművésszel a Zeneakadémia nagytermében 2003-ban, melyet több közös koncert követett.

A zongoraművész, tanárember, nyugalmazott kora ellenére most is nagyon aktív életet él. Felesége, Berta Edina zenei- és lelki társa, így mindennap a muzsika játssza a főszerepet életében. Ők ketten Összhang Zongoraduó néven alkotnak négykezes párost.

"Egy vak ember ugyanúgy élhet teljes életet, mint egy látó, ha a saját lehetőségein belül próbál mindent elérni." - nyilatkozta 2011-ben Györffy Árpád újságírónak egy balatonfüredi koncerten, ahol feleségével együtt lépett pódiumra. (Györffy Árpád: Németh Tamás vakon is harmóniában él a világgal című cikke 2011 októberében jelent meg. A teljes cikk az alábbi linken olvasható: <http://veol.hu/cimlapon/a-fulevel-hallja-a-latnivalokat-1307892>)

Németh Tamás emberségével, életerejével példát ad családjának, leányainak és unokáinak, közönségének és a vak embereknek. Azt vallja, hogy mindenki a megfelelő helyen, a megfelelő időben aknázza ki a lehetőségeit. Arra kell törekedni, hogy adjunk másoknak, mert aki ad, az kap is.

Boldogságot, lendületet, szeretetet és sok szép zenélést kívánok!

Kovács Judit